

galmazásra támaszkodnunk, amelyet Ricoeur ad róluk (lásd SOI-MÊME COMME UN AUTRE, i. k. 187–193. o.). Utalok e helyütt A BŰN MINT SORSESEMÉNY című munkámra is (Atlantisz, 1992, 218–219. o.), amelyben kitértem e vitára.

15. Vö. A. MacIntyre: AFTER VIRTUE. A STUDY IN MORAL THEORY. I. k. 213. o.: „...we are never more (and sometimes less) than the co-authors of our own narratives”. Az a további megkülönböztetés, amely a fenti megfogalmazásban élettörténetünk „tényleges valója” és „jelentése” vagy „értelme” között húzódik, Ricoeurtól származik. (Lásd P. Ricoeur: SOI-MÊME COMME UN AUTRE. I. k. 189. o.: „quant à l'existence” – „quant au sens”.)

16. P. Ricoeur: SOI-MÊME COMME UN AUTRE. I. k. 191. o.

17. P. Ricoeur: LIFE IN QUEST OF NARRATIVE. In: D. Wood (ed.): ON PAUL RICOEUR. NARRATIVE AND INTERPRETATION. I. k. 32. o.: „Our life... appears to us as the field of a constructive activity, borrowed from narrative understanding, by which we attempt to discover and not simply impose from outside the narrative identity which constitutes us.”

18. E. Husserl: CARTESIANISCHE MEDITATIONEN. Hrsg. von E. Ströker, Hamburg, F. Meiner, 1987. 70. és 78. o. (= E. Husserl: CARTESIANISCHE MEDITATIONEN, HUSSERLIANA. Bd. I. Hrsg. von S. Strasser, M. Nijhoff, Den Haag, 2¹⁹⁹¹ [1950]. 103. és 109. o.)

19. Lásd E. Husserl: ZUR PHÄNOMENOLOGIE DER INTERSUBJEKTIVITÄT. Dritter Teil, 1929–1935. Hrsg. von I. Kern: HUSSERLIANA. Bd. XV. Den Haag, M. Nijhoff, 1973. 419. o.

20. Vö. i. m. 359. o.

21. Vö. i. m. 450. o.

22. P. Ricoeur: TEMPS ET RÉCIT. I. k. III. kötet, 356. o.: „...l'histoire d'une vie se constitue par une série de rectifications appliquées à des récits préalables...”

23. P. Ricoeur: TEMPS ET RÉCIT. I. k. III. kötet, 356. o.

24. Lásd M. Merleau-Ponty: LE VISIBLE ET L'INVISIBLE. Paris, Gallimard, 1964. 270. o.

25. Uo. 229. és 267. o.

26. Uo. 287. o.

27. Vö. M. Richir: MÉDITATIONS PHÉNOMÉNOLOGIQUES. Grenoble, J. Millon, 1992. 77. o.: „le champ phénoménologique comme »lieu« de foisonnements toujours inchoatifs de sens multiples, et relativement flous ou indéterminés”.

28. Vö. M. Merleau-Ponty: LE VISIBLE ET L'INVISIBLE. I. k. 203. o.: sens sauvage.

29. Olyan fogalmi különbséget próbálok itt megvonni, amellyel A BŰN MINT SORSESEMÉNY című munka megírásakor még nem voltam tisztában.

30. Vö. C. Lévi-Strauss: LA PENSÉE SAUVAGE. Paris, Plon, 1962. Agora zsebkönyvkiadás, 297. o.

31. M. Foucault: LES MOTS ET LES CHOSSES. Paris, Gallimard, 1966. 352. o.

Gergely Ágnes

TAROKK*

Emlék gyúl. Megy a Bolond, amerre lát.
Korong, tőr, kupa, vessző – arkánumát
az elemeknek a Mágus tudja csak.
Küszöbükön a Papnő súlyos árnyakat

*Helyesen: *tarot*. A tarokk-kártyával játszanak; a tarot-nak vannak arkánumai, jósjelei. Az arkánum kifejezést főként az alkimia, az okkultizmus használja. Jelentése ebben a versben kiszélesedik. A jelek számozva vannak; a Bolond száma lehet 0, lehet 22. A TAROKK teljes egészét, az APU című vers néhány részletét átdolgoztam, illetve kimozdítottam a helyéből. A korábbi változatok a *Holmi* 1993. januári, júniusi számában jelentek meg. Az APU-nak van egy még korábbi változata is, 1963-ból, első kötetem címadó verse: AJTÓFÉL-FÁMON JEL VAGY.

visz át; a Császárnő lábánál égitestek.
A Császár, mint a szabadon eresztett
sas, görgeti a változékony holdat.
A Főpap kettévált út előtt kulcsot forgat,
keresztút, a Szerelmes azonnal él, ha választ,
röppálya kell a Kocsihajtó kocsijának,
két ló, két serpenyő, az Igazság a jót s a rosszat
jószívvel porciózza, s a Remete is lélekhosszat
jófelé tartja a lámpást, míg a Sorskerék
hol a gyilkos, hol az áldozat sorsába tép,
s gyöngén hímبال a mondat gyilkos és áldozat
között: „Alázd meg”, „Alázd meg hívságotat”,
de csak az Erő feszíti egyszer széjjel
a dúvad száját, hogy ígét tegyen beléje,
hogy fejfel lefelé az Akasztott is lássa,
bűnhődés nélkül a szentnek sincsen boldogulása.
Halál. A Tizenharmadik. A sivataghoz szokott lábak
feledékeny, nagy vizekre találnak,
hol majd a Mértékletesség idézi fel
a lélek levegőjét, mely újra mérlegel,
s melyet az Ördög fúj titkos tüzével össze;
e jelben veszni fogsz, de nélküle minden közhely.
Csak Isten háza épül, villámütötte és
dörgések rázta épület, közreműködés
nélkül, az ember és a lélek képével teljes Torony,
amely nem kérdi többé, mit hogyan fogalmazol
meg magadnak visszhangzó Csillagok alatt, távol
a szfinx csöndjétől és a főnix zajától,
míg tudatod alá fogas-ollós lények hatolnak,
vonzásában a kapunak, a hídnak és a Holdnak,
s virradatra a Naptól felbátorult szellem
végképp tündöklük majd a halványuló versben.
És fölreggeledés az Utolsó Ítélet,
egybekelnek a holtak s az élők, akik félnek
(vétükük a pusztá élet), fénykoszorúba fogva
az egész Világegyetem ellát a négy sarokra,
sas, ökör, oroszlán, ember – arkánumát
kigyújtja az idő: megy a Bolond, amerre lát.

APU

Emléke napszínű falakban.
A falak hűlt helye a Napban.
Árnyéka nőttön-nő. A fény fia.

A temető nem szerves kémia.

A levegőváz üvegesedik.
A nyirok és a köd
nem vár novemberig.
Ablakok mögött fuldoklik, kinek
nem vált vérévé, hogy a falakat
többé már senki nem építi meg.
A csontok között lakó tudja, hogy
nem tünemény az, ami elforog,
ha szinkópásan elrémül a szív.

Az emlékezés nem vegetatív.

Az a katonaszínű hátizsák
az asztallapban kitapintható.
Ha nincs benne diófagörccs,
akkor is látható, hogy a fán
végigömlött a tea. Pedig a
termoszban kellett volna maradnia.
A melegnek az alsóneműben,
a szónak benn, az imakönyvben.

A küszöbről végképp nem illan el.

Kilép, elindul, mindent magával cipel.
Harmincnyolc áldott férfié.
A súlya körülhatárolható.
Tárgyak, vonzalmak, tollpehely.
Az idő, mint a só.
A szavannán, örök tulajdonán
végignéz napnyugtakor az oroszlán.
De azt őrzi a só mindenkiből,
amivé utoljára lefokozták.

Pária. Így van igazán közel.
Az ajtófélfán elbarnult a jel.
A rács a gyenge fűvön felviláglik,
az Élmunkás híd újra Ferdinánd híd,

rossz és rosszabb közt, mint erős gerenda,
átparázslík egy Memphis cigaretta,
a Felsőbb Énnek nincs több, ami fáj.

A falak hűlt helyén Dávid király.

Ferdinandy György

SZIMBIÓZIS

Nyirkos, szürke nap. Barátságtalan. Még nem dőlt el, hogy visszajön a tél, vagy készül már a tavasz. A város zúg, dübörög a mélyben, a lábam alatt. De itt fent csend ül a tájon, temetőhöz illő nagy nyugalom.

Az árok partján még hó gőzölög az avarban. Párás reggel. Van ebben valami ünnepeles. Elfelejtettem, hogy milyenek az évszakok. Az még csak hagyján, hogy a nyár vagy az ősz. De az átmenetek kiestek a fejből negyven év alatt. A hosszú várakozások, amikor olyan nagy a csend, hogy még a bimbók pattanását is hallani.

A trópuson egész évben egyformák a napok. Jönnek-mennek, elhalnak, mint hullámok a homokban. Egyik a másik után, fölöslegesen.

Lépegetek a nyirkos avarban. Meglátogatom apámat. A barátaimat. Itt vannak mind, a temetőkert csupasz gesztenyefái alatt. Hallgatom a köd csöpögését. Minden ismerős körülöttem: a hó illata, a pára. A város zúgása a mélyben, ez a szürke félhomály, se tél, se tavasz.

Bartók síremléke is itt áll. Hazahozták, azt mondják, diadalmenetben. Minden állomáson megállt a vonat. Ez volt a jel: véget ért a száműzetés. A negyvenéves sivatag.

És lám itt vagyok én is. Hazajöttem. Engem ugyan nem vártak virággal, de velem is minden állomáson megállt a személyvonat.

Tudom persze, hogy triviális ez a külvárosi séta. Ünnepelessé az teszi, hogy negyven éve várom ezt a napot. Vagyis, megint csak, nem a valóság számít, hanem a káprázat és az ábránd, ami a felületekre tapad.

Az ötvenhármas levisz a Kis Ferenc térről a budai garázsba. Ez itt ugyan már nem a Kis Ferenc tér, munkásköltőkről ma már nem neveznek el köztereket. De az ötvenhármas útvonala változatlan.

Lent, a garázs kaptárában zúgnak a buszok. Ezt a percet is negyven éve várom. Rágyújtok, elbáméskodom.

– Tessék! – szól rám a személyzetis. Velem egykorú ember. Nem ismer rám, és én sem ismerem.

Kitöltöm az ívet, orvosi vizsgálatra küldenek.

– Beszámítják? – kérdezem sután.

– Micsodát?

– Hát a régi munkaviszonyt.

Beleolvas a papírokba, csak most veszi észre.